

LLENGUA I LITERATURA	ORTOGRAFIA I GRAMÀTICA
<p>Paraules Polisèmiques→ Que tenen més d'un significat.</p>	<p>Substantiu o nom→Paraula o grup de paraules que es refereixen a un animal, persona o cosa.</p>
<p>Comentar una notícia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comprendre la informació • Seleccionar idees més importants • Per transmetre cal claredat, concisió i coherència. • Per opinar cal argumentar de forma lògica i clara. <p>NOTÍCIA→Relat d'un succés actual i real Respon a les preguntes: Quan, on, què, qui, com</p>	<p>Gènere→masculí</p> <p>→femení→ afegint -a. Ex: gosset→gosseta → afegint -na. Ex: cosí→cosina → afegint -ssa. Ex: metge→metdessa → diferents. Ex: home→dona → igual. Ex: artista</p> <p>Nombre→singular</p> <p>→plural→ afegint -s.Ex:gossets → afegint -ns.Ex: melons → afegint -os.Ex: cossos → femení: afegint -es.Ex: herbes → igual. Ex: llapis.</p>
<p>CARTES AL DIRECTOR→ de queixa, agraïment, opinió, felicitació,...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tema • Títol • Exposició: Presentació del tema • Argumentació • Conclusió 	<p>Tipus de NOMS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Propis→Designen una persona, un animal, un lloc o una cosa determinada. • Comuns→Es refereixen a persones, animals, llocs o coses. • Individuals→ Fan referència a un sol ésser • Col·lectius→ Es refereixen a un grup de la mateixa espècie. • Concrets→ Designen el que podem tocar o veure. • Abstractes→ Designen allò que no podem tocar ni veure.
<p>DESCRIPCIÓ→ és important l'ús de..</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adjectius qualificatius→per donar trets característics. • Comparacions→ per concretar més trets • Verbs ser, estar, semblar, tenir, aparentar.. 	
<p>Narració en→ PRIMERA PERSONA→ Quan s'explica des de dins. → TERCERA PERSONA → Quan s'explica des de fora.</p>	
<p>Debat, discussió, reunió o assemblea,→ s'estableix un diàleg entre diverses persones o ponents i guiats per un moderador. A més cal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Argumentar la nostra exposició. • Respectar el torn de paraula. • Respectar l'opinió dels altres ponents. 	<p>Diminutius→ sufixos -et, -eta -ó, -ona, -ola, -í, -ina.Ex: caseta, rierol, .. Augmentatius→ sufixos -às, -assa, -arro, -arra.Ex: peuàs, veuarra A vegades aquests sufixos indiquen afecte.Ex: marona, marassa Pejoratiu→ sufix -ot, -ota.Ex: peuot</p>

LLENGUA I LITERATURA	ORTOGRAFIA I GRAMÀTICA																																				
<p>ONOMATOPEIES → paraules que imiten sons o sorolls de persones, animals o coses. Poden ser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • D'una sola paraula → pam • Repetició de paraula → xim-xim • Repetició de paraula amb canvi de vocal → ding-dong. 	<p>Essa SONORA</p> <ul style="list-style-type: none"> • S → entre vocals Ex: rosa → paraules derivades de -fons, -dins i -trans. Ex: enfonsar, transformar. • Z → a principi de paraula. Ex: zero → després de consonant. Ex: esmorzar • En dues paraules seguides, l'essa sorda del final de la 1era paraula esdevé sonora si la 2ona paraula comença amb vocal. Ex: els avis 																																				
<p>TEXT EXPOSITIU → Dóna informació sobre un tema en concret. → La informació està ordenada i organitzada en paràgrafs. → Les frases no són llargues i s'enllacen amb signes de puntuació i connectors. → El lèxic és precís i específic de la matèria. → S'usen diferents tipus de lletres, lletres en negreta, cursiva, etc → S'acompanya amb imatges i dibuixos.</p>	<p>Essa SORDA</p> <ul style="list-style-type: none"> • S → a principi i final de paraula. Ex: sabata, cos → entre consonant i vocal. Ex: dansa • SS → entre vocals. Ex: arrossegar. • C → a principi o enmig de paraula davant e i i. Ex: cendra, brutícia • Ç → enmig de paraula davant a, o, u. Ex: llança, eriçó → final de paraula. Ex: comerç. 																																				
<p>DEFINICIÓ → Transmetre una idea clara de la paraula definida. → Ha de ser clara, precisa, i breu. Cal tenir present: → No incloure la paraula definida en la definició. → Utilitzar paraules precises. → Fer servir llenguatge senzill, concret i entenedor. → Si és possible, ampliar informació sobre la paraula.</p>	<p>DETERMINANTS → paraules que acompanyen al nom i ens faciliten el gènere, la proximitat, la propietat, la quantitat, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ARTICLE <ul style="list-style-type: none"> ○ DETERMINAT <table border="1" data-bbox="1232 933 2190 1050"> <tr> <td></td> <td>masculí</td> <td>femení</td> </tr> <tr> <td>singular</td> <td>el, l'</td> <td>la, l'</td> </tr> <tr> <td>plural</td> <td>els</td> <td>les</td> </tr> </table> <ul style="list-style-type: none"> ○ INDETERMINAT <table border="1" data-bbox="1232 1125 2190 1241"> <tr> <td></td> <td>masculí</td> <td>femení</td> </tr> <tr> <td>singular</td> <td>un</td> <td>una</td> </tr> <tr> <td>plural</td> <td>uns</td> <td>unes</td> </tr> </table> • DEMOSTRATIUS → <table border="1" data-bbox="1232 1316 2139 1505"> <tr> <td></td> <td></td> <td>masculí</td> <td>femení</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Proximitat</td> <td>singular</td> <td>aquest</td> <td>aquesta</td> </tr> <tr> <td>plural</td> <td>aquests</td> <td>aquestes</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Llunyania</td> <td>singular</td> <td>aquell</td> <td>aquella</td> </tr> <tr> <td>plural</td> <td>aquells</td> <td>aquelles</td> </tr> </table>		masculí	femení	singular	el, l'	la, l'	plural	els	les		masculí	femení	singular	un	una	plural	uns	unes			masculí	femení	Proximitat	singular	aquest	aquesta	plural	aquests	aquestes	Llunyania	singular	aquell	aquella	plural	aquells	aquelles
	masculí	femení																																			
singular	el, l'	la, l'																																			
plural	els	les																																			
	masculí	femení																																			
singular	un	una																																			
plural	uns	unes																																			
		masculí	femení																																		
Proximitat	singular	aquest	aquesta																																		
	plural	aquests	aquestes																																		
Llunyania	singular	aquell	aquella																																		
	plural	aquells	aquelles																																		

LLENGUA I LITERATURA

DICCIONARI DE SINÒNIMS → trobarem paraules que tenen el mateix significat o un de semblant.

ANTÒNIMS → Paraules que signifiquen el contrari.

Fer servir aquest diccionari en ajuda a **no fer repeticions** en els nostres redactats.

DIÀLEG → Tècnica narrativa que serveix per a fer parlar els personatges i per a què la història sigui més àgil i real

→ El que diu cada personatge s'escriu en línies diferents i s'assenyala amb un guió llarg.

→ Al final del que es diu, acostuma a haver-hi una explicació sobre el que parla i s'escriu entre guions o entre guió i punt. Generalment, aquesta explicació s'escriu en passat.

ORTOGRAFIA I GRAMÀTICA

- **POSSESSIUS** → indiquen a qui pertany.

		singular	plural
Un sol posseïdor	1era persona	meu, meva	meus, meves
	2ona persona	teu, teva	teus, teves
	3era persona	seu, seva	seus, seves
Varis posseïdors	1era persona	nostre, nostra	nostres
	2ona persona	vostre, vostra	vostres
	3era persona	llur, seu, seva	llurs, seus, seves

- **NUMERALS** → Indiquen la quantitat d'una manera exacta o d'ordre.

- **Cardinals** → quantitat exacta. Ex: trenta-set anys
- **Ordinals** → indiquen ordre. Ex: setena planta
- **Partitius** → indiquen parts o fraccions. Ex: mitja coca
- **Multiplicatius** → indiquen multiplicitat. Ex: (doble lectura
- **Col·lectius** → indiquen conjunt. Ex: (una vintena de persones

- **QUANTITATIUS** → indiquen quantitat d'una manera imprecisa.

variables	quant/ quanta/ quants/ quantes (de) tant / tanta/ tants/ tantes (de) molt/ molta/ molts/ moltes (de) poc/ poca/ pocs/ poques (de) bastant/ bastants (de) gaire/ gaires (de)
invariables	Massa, força, prou(de), més (de), menys (de), que

- **INDEFINITS** → donen una informació poc precisa.

- **Altre** sol anar precedit d'un altre determinant:
- **Cap, ningú i res** s'usen en frases **negatives, interrogatives** (directes i indirectes) i **condicionals**
- **Hom** s'usa en oracions de subjecte incert i en registres formals
- Els plurals de **qualsevol i qualsevulla** són, respectivament, **qualssevol i qualssevulla**.
- **Cada, alguns, tota, mateixa, ...**

EL SO JOTA → **J** → davant **a, o, u**. Ex: pijama.

→ **G** → davant **e, i** Ex gerani. **Excepcions: jersei, jeure, majestat, Jesús, jeroglífic** i paraules amb **-jecc** o **-ject**. Ex: adjectiu.

LLENGUA I LITERATURA	ORTOGRAFIA I GRAMÀTICA
	<p>EL SO XOC → amb X → començament de paraula. Ex: xarxa → després de consonant. Ex: xarxa. → després de diftong au. Ex: rauxa → amb IX → després de vocals a,e,o,u. Ex: caixa → al final de paraula. Ex: calaix</p>
	<p>EL SO COTXE → TX → Al mig de paraula. Ex: petxina → Al final de paraula si altres paraules de la mateixa família s'escriuen igual. Ex: despatx → despatxar → IG → si altres paraules de la mateixa família s'escriuen amb → J → Boig → boja → G → Roig → rogenc → TJ → Lleig → lletjor → TG → Lleig → lletgesa</p>